

DOI: 10.15276/ETR.05.2024.5
 DOI: 10.5281/zenodo.14110751
 UDC: 330.1
 JEL: H74, H76, R12, R58

ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЄМ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ ЗА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ГРОМАДИ

A PROJECT APPROACH TO THE MANAGEMENT OF TOOLS FOR MONITORING AND CONTROL OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COMMUNITY

Anzhela V. Kulinska, Doctor of Economic Sciences
 Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
 ORCID: 0000-0002-3609-3697
 Email: anzelakulinskaa@gmail.com

Received 18.08.2024

Кулінська А.В. Проектний підхід до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади. Науково-методична стаття.

Аналіз громад в країні свідчить про проблеми з розвитком на ресурсній, організаційно-господарській та управлінській основі. Для того, щоб підвищити стійкість економіки та соціальної сфери, забезпечити розвиток громад, необхідна адекватна політика. У таких умовах один із інструментів розв'язання регіональних проблем – проектний підхід, бо спрямованість на ціль і мистецтво направити діяльність на її досягнення – одні з характеристик цього управління. Тому запропоновано проектний підхід до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади, оскільки він як управлінська технологія, спрямована на організацію та управління великою кількістю робіт, виконуваних великою кількістю фахівців для створення продукту.

Ключові слова: забезпечення, інструментарій, контроль, моніторинг, підходи, регіон, соціально-економічний розвиток, стратегія, формування

Kulinska A.V. A Project Approach to the Management of Tools for Monitoring and Control of Socio-Economic Development of the Community. Scientific and methodical article.

The analysis of communities in the country indicates problems with development on a resource, organizational, economic and management basis. In order to increase the stability of the economy and the social sphere, to ensure the development of communities, an adequate policy is necessary. In such conditions, one of the tools for solving regional problems is a project approach, because goal-orientedness and the art of directing activity towards its achievement are some of the characteristics of this management. Therefore, a project approach to the formation of tools for monitoring and controlling the socio-economic development of the region is proposed, as it is a management technology aimed at organizing and managing a large number of works performed by a large number of specialists to create a product.

Keywords: support, tools, control, monitoring, approaches, region, socio-economic development, strategy, formation

Визначення та досягнення чітких цілей при збалансуванні обсягів робіт, ресурсів, часу, виконавців та ризиків є основою проектного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади в певній сфері діяльності. Елементи, які відрізняють проектні підходи в управлінні регіональним розвитком від інших типів, є зосередженість на досягненні цілей і результатів в обмежених умовах, а також ретельна і професійна підготовка методів досягнення цих цілей. Ключовими факторами успіху проектного підходу є наявність чітко визначеного, заздалегідь сформульованого плану, мінімізація ризиків та відхилень від плану, ефективне управління змінами, що й відрізняє його від процесного та функціонального управління. На сьогоднішній день проектний менеджмент є одним з найбільш актуальних або прогресивних підходів до управління, що продовжує розвиватися.

Крім того, якщо початкові проекти були великими програмами національного рівня та потужними промисловими компаніями за обсягом виконаних робіт, кількістю виконавців та сумою вкладених інвестицій, оскільки перші комп'ютери були дорогими, то сьогодні багато країн світу використовують системи управління проектами в різних сферах життєдіяльності суспільства, а також накопичили багатий досвід їх використання, причому невеликі проекти зараз складають значну частку проектів.

Сучасна бізнес-практика доводить, що започаткування бізнесу без розробленого проекту є високим економічним, фінансовим та споживчим ризиком. Умовами поширення цього інструменту в регіональному управлінні соціально-економічним розвитком в Україні є світові тенденції соціально-економічного розвитку, зміна парадигм регіонального управління, регіональних та місцевих стратегій, інвестиційних проектів та підходів у

вітчизняній практиці до набуття досвіду реалізації донорських проєктів, й ці перераховані фактори можна поділити на дві групи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Як зазначають такі фахівці та науковці з управління регіональним соціально-економічним розвитком як Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко [2], В.В. Небрат, О.В. Корніяк [5], М. Лендзел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак [6], важливий фактор активізації проєктного менеджменту та його інструмента в регіональному управлінні соціально-економічним розвитком в Україні – це новачі в інвестиційній політиці. Очікується, що інвестиційні реформи радикально поліпшать інвестиційний клімат і сформуєть систему якісних пропозицій, тобто проєктів, підготовлених відповідно до міжнародних стандартів. Одним із ключових напрямків її реалізації є реалізація національних проєктів – це «точок зростання» української економіки та центрів залучення інвестиційних ресурсів. Це, безсумнівно, спростить, покращить якість або посилить проєктну діяльність на регіональному та місцевому рівнях. Діяльність у цьому напрямку разом з іншими економічними та інституційними факторами призвела до появи нового підходу до регіонального управління – проєктного підходу. Досвід місцевих громад та місцевих і регіональних органів влади у цій сфері ще обмежений в умовах війни, але вже свідчить про необхідність розробки відповідного науково-методичного забезпечення у післявоєнний період.

На думку А. Полянської і І. Запхляк [7], зі стрімким поширенням класичного проєктного менеджменту в Україні накопичився значний масив досліджень вітчизняних експертів. Вже існують наукові школи проєктного менеджменту та створені професійні асоціації проєктних менеджерів. Однак вони переважно стосуються проєктів у галузях економіки, комерційних структурах, суб'єктах господарювання та галузях промисловості.

Незважаючи на активне дослідження та використання проєктного менеджменту в різних видах економічної діяльності, інструменти проєктного менеджменту ще не повною мірою використовуються в регіональному управлінні. Практика застосування концепції управління проєктами доводить застосовність цього інструменту практично у всіх сферах управління. Однак цей інструмент ще не набув широкого поширення в органах державної влади. Більшість все ще віддають перевагу традиційним підходам і використовуються застарілі командно-адміністративні методи або кілька нових функціональних підходів до управління соціально-економічним розвитком регіону та громади.

Доведено, як зазначає Є.Г. Удод [8], що переваги використання проєктного менеджменту в регіональному управлінні соціально-економічним розвитком полягають у тому, що дотримання основних нормативно-правових та методологічних

вимог до розробки регіональних проєктів дозволяє досягти економічної ефективності, підвищення якості проєктної діяльності, прозорості витрат, раціонального розподілу ризиків між учасниками проєкту та більшого вибору джерел фінансування. Проєктний менеджмент також формується у сферах, де, як зазначалося вище, роботи мають бути виконані в стислі терміни і відрізняються чітко визначеними параметрами, міжгалузевим характером, високим ступенем складності та взаємопов'язаності діяльності, а також різноманітністю учасників та їх великою кількістю.

Таким чином, проєктний менеджмент, як управлінська технологія, виявився ефективним для [1]: масштабних проєктів; складноструктурних проєктів; поліпроєктів (міжгалузевий характер, комплексність або різні учасники); обмежених в часі проєктів; проєктів, що мають особливі вимоги до якості та параметрів майбутнього продукту. Зрозуміло, що позиціонування всього перерахованого вище є характерним для регіонального або місцевого розвитку, оскільки кожна територія розвитку може розглядатися як масштабний «поліпроєкт» з соціально-економічними вимогами. Це визначає актуальність проєктного менеджменту для сучасних систем управління складними системами, якими є будь-який регіон або територія, не кажучи вже про область.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Визначено, що поширення засад проєктного підходу до формування інструментарію моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади на функціональну управлінську діяльність дозволить перейти від «гасіння пожеж» до організації ефективного управління, спрямованого на стратегію розвитку території. Крім того, проєктний менеджмент відповідає новій концепції публічного управління, зокрема, орієнтованості на результат, а не на процес, а також на інтереси споживача. Це суттєва відмінність між інструментами проєктного та управлінського менеджменту. Тому розрізняють також звичайну управлінську діяльність, де багато управлінських рішень завжди приймається з «нагальних» питань, і функціональну, проєктну та стратегічну діяльність, а також обговорюють необхідність раціонального поєднання цих видів діяльності [3-4].

Доведено, що цілісний проєкт та послідовність проєктів, які були розроблені та успішно реалізовані, засвідчили, що проєктний підхід до регіонального управління формує регіональний менеджмент. Тому в широкому сенсі можна говорити про регіональний або територіальний проєктний розвиток, тобто як про інноваційний інструмент регіонального розвитку, заснований на впровадженні принципів проєктного менеджменту в управління соціально-економічним розвитком регіону або території [4, 7].

У зв'язку з цим слід зазначити, що особливої уваги потребують такі елементи розвитку місцевих проєктів, як суб'єкти, які ініціюють, реалізують або

беруть участь у реалізації місцевих проєктів, надають фінансування та можуть використовувати отримані результати. Наявність соціально-економічних проблем супроводжує розвиток будь-якого територіального утворення у будь-які часи, особливо в умовах воєнного стану, адже воно становить складну відкриту динамічну систему, в якій у постійній взаємодії та, часом, у суттєвих суперечностях перебувають соціальний або економічний складники. Управління таким об'єктом, в якому окремі елементи можуть одночасно виступати цільовими агентами впливу, вимагає цілісного, міждисциплінарного підходу, поєднання елементів теорії управління з економікою, плануванням і прогнозуванням, проєктуванням тощо [8].

Метою статті є поширення проєктного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком суспільства як управлінський процес, який формується під впливом невідкладних потреб національної економіки у дослідженні та управлінні великою кількістю процедур, які забезпечуються певним колом виконавців із реалізації професійних цілей у визначений проміжок часу.

Вклад основного матеріалу дослідження

Вивчення та дослідження наукових робіт та аналітичних матеріалів деяких науковців та фахівців із публічного управління таких як О.Л. Дурман [3], В.В. Небрат та О.В. Корніяка [5], А. Полянська та І. Запхляк [7], присвячених поширенню та адаптуванню проєктного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади як управлінської технології, яка сформувалася у зв'язку із гострою потребою в організації та керуванні великою кількістю робіт, виконуваних великою кількістю різних фахівців, які потрібно було зробити в чітко встановлений термін й досягти конкретної мети – створити унікальний продукт, який би відповідав заданим параметрам, особливо в умовах воєнного стану, дозволило визначити ключові інструменти реалізації цього процесу, зокрема:

- інструментарій підзвітності та фінансової підконтрольності, який містить методики та практики, що допомагають налагодити бюджетні відносини та забезпечити підзвітність і контроль над бюджетами, в тому числі;
- інструментарій забезпечення гнучкості та справедливості, який спрямований на впровадження методів та підходів, які допомагають підвищити гнучкість, тобто прискорити рух коштів або перерозподіл певних ресурсів у ті сфери, які потребують громади, регіональні об'єднання та інші територіальні організації;
- інструментарій визначення фінансових результатів діяльності або звітності громад, регіональних об'єднань та територіальних одиниць, який акцентує увагу на звітності, що фокусується на показниках ефективності;

- інструментарій забезпечення правомірності та обумовленості, який передбачає визначення і реалізацію заходів для протидії ризикам децентралізації або для забезпечення необхідних навичок, ефективності та управління ресурсами, беручи до уваги відмінності в джерелах постачання.

Щодо першої складової проєктного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади як управлінської технології, то мета застосування інструментарію підзвітності та фінансової підконтрольності полягає у забезпеченні взаємовідносин, що ґрунтуються на зобов'язанні брати на себе відповідальність, демонструвати, оцінювати та нести відповідальність за результати, досягнуті в результаті застосування методик та практик при формуванні та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку громади. Задля досягнення цілей децентралізації та забезпечення регіонального соціально-економічного розвитку громади або іншої територіальної одиниці інструментарій має складатись із таких елементів [4]:

- чітке визначення ролей та обов'язків, тобто ролі сторін у відносинах та розподіл обов'язків між сторонами, має бути повністю зрозумілим для всіх взаємодіючих сторін громади або іншої територіальної одиниці;
- чітке визначення результату, а також цілі, очікувані результати та наявні обмеження, включаючи ресурси, повинні бути зрозумілими та узгодженими між залученими сторонами громади або іншої територіальної одиниці;
- баланс між очікуваннями та компетенціями в громаді або іншій територіальній одиниці вимагає зв'язку або балансу між очікуваними результатами та компетенціями, необхідними для їх впровадження та досягнення;
- достовірність звітів, тобто звіти повинні містити достовірну та своєчасну інформацію, з якої можна зробити обґрунтовані висновки про те, яких результатів було досягнуто і чи відповідає проведена діяльність очікуваним результатам;
- достовірність оцінка та координація, тобто звітність має бути розроблена таким чином, щоб сторони могли достовірно та прозоро оцінити досягнуті результати, переваги їх досягнення, а також проблеми та труднощі, які вони спричинили, надати зворотній зв'язок, винести з них уроки та вжити коригувальних заходів.

Як було досліджено та визначено [4, 6], підзвітність у відносинах «місцеве самоврядування – державна влада – громада» забезпечується чотирма моделями, процес забезпечення підзвітності та підконтрольності за соціально-економічним розвитком громади або іншої територіальної одиниці схематично зображено на рис. 1. Зокрема, в односторонніх механізмах підзвітності моделі «принципал-агент» підзвіт-

ність визначається насамперед угодою між сторонами щодо фінансування субсидій та забезпечення рівня податкових надходжень до місцевих бюджетів країни. Такі відносини є

ієрархічними і надають агентам менше свободи, але діяльність та очікувані результати є чітко визначеними і обов'язковими до виконання.

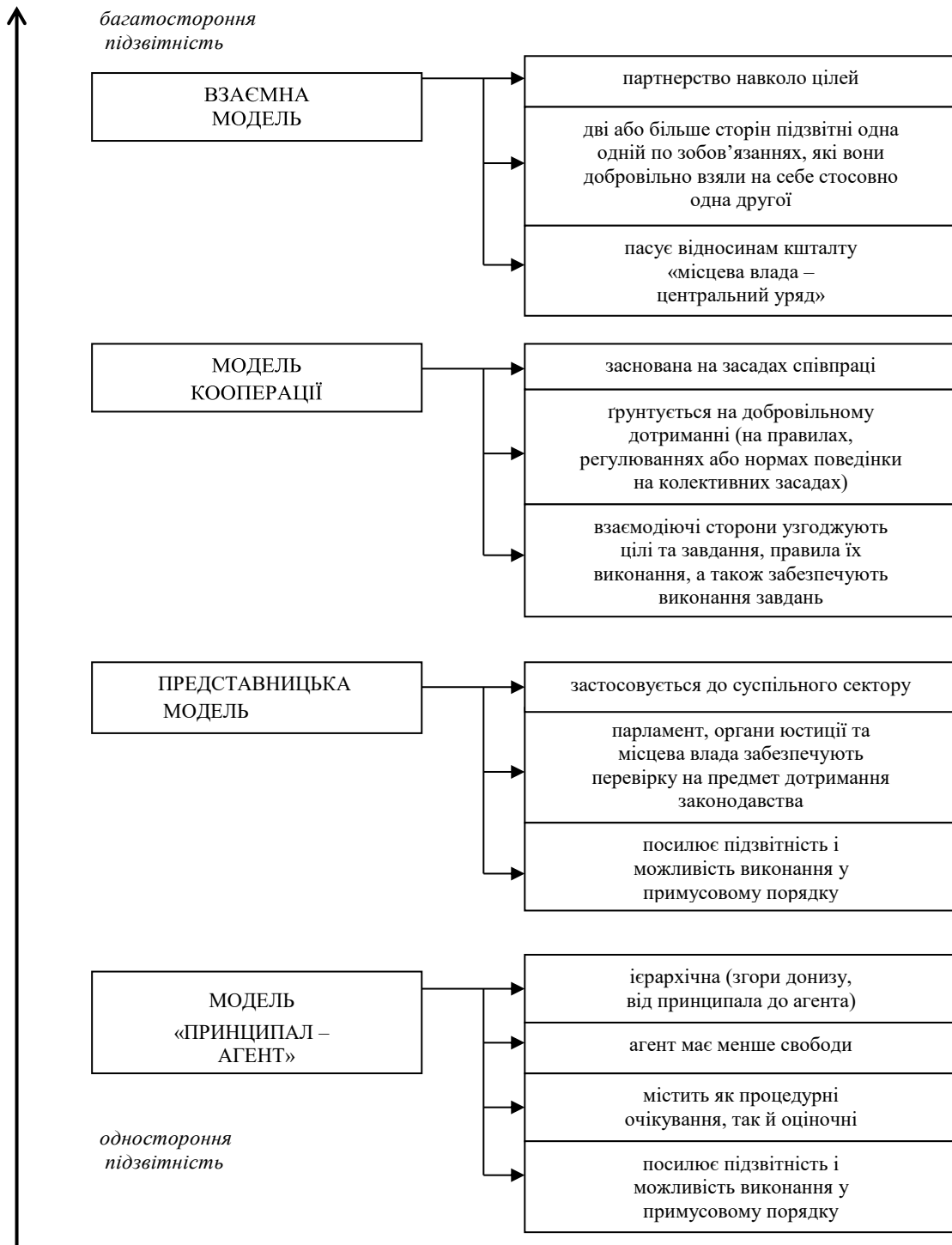

Рисунок 1. Алгоритм управління інструментарієм моніторингу і контролю за стимулюванням регіонального соціально-економічного розвитку

Джерело: власна розробка автора

Другою моделлю проектного підходу щодо забезпечення підзвітності та контролю за соціально-економічним розвитком місцевих громад, з точки зору ступеня багатосторонньої підзвітності, є модель представницької підзвітності, тобто представницька модель, застосована

до публічного сектору. Ця модель включає зайняті інституції, відповідальні за обраних представників громади або інших територіальних одиниць. Таким чином, ці органи публічного сектору відповідають за законодавство, нагляд та правовий контроль.

Як модель «принципал – агент», так і представницька модель бюджетного регулювання громади або територіальних одиниць посилюють підзвітність та можливість виконання, що передбачає процеси та принципи покарання за невиконання та неналежне виконання. Підзвітність вимагає від виконавчих органів обґрунтування своїх рішень, тому з цією метою збирається та аналізується інформація про результати діяльності на основі заздалегідь визначених критеріїв. Існують чіткі стимули для підвищення ефективності роботи [4, 6].

Третя модель, яка використовується під час підзвітності у відносинах «місцеве самоврядування – державна влада – громада» за соціально-економічним розвитком громади або іншої територіальної одиниці є кооперативна модель. На відміну від двох попередніх моделей, які передбачають санкції за недотримання договорів, третя модель передбачає співпрацю на основі добровільного дотримання домовленостей, що впливають із соціальних норм, які регулюють стандарти поведінки в громадах та інших локальних одиницях.

І остання модель, яка використовується у підзвітності у відносинах «місцеве самоврядування – державна влада – громада» для соціально-економічного розвитку громад та інших адміністративно-територіальних одиниць, – це модель багатосторонньої підзвітності, яка знаходиться на протилежному боці від моделі «принципал – агент», взаємної підзвітності або взаємна модель. Вона описує процес підтримки добровільних взаємних зобов'язань між двома або більше сторонами в громаді чи іншій адміністративно-територіальній одиниці [8].

Стосовно другої складової проектного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади як методу управління, то мета використання відповідних інструментів для стимулювання впровадження методів та підходів, що сприяють підвищенню гнучкості, повинна базуватися на таких принципах як [1-2]:

- прозорість, насправді йдеться про прозорість надходження коштів до бюджетів міст обласного значення і прозорість розподілу коштів у конкретному місті, тобто прозорість виконання місцевого бюджету. Це стосується й податкових надходжень. Іншими словами, кожна міська громада повинна мати право на доступ до інформації про плани розвитку міста та публічні послуги;
- адміністративна ефективність, тобто необхідно запровадити заходи примусу до виконання, оскільки ресурси для забезпечення дотримання правил або норм самі по собі не можуть повністю забезпечити надання публічних послуг у певній територіальній громаді чи іншій місцевій одиниці;
- стимули підвищення ефективності, тобто для досягнення мети посилення стимулів до ефективності, тобто результативності децентра-

лізації, механізми бюджетного регулювання мають стимулювати як надання субсидій, так і збір податків, а також шукати можливості для поєднання окремих процесів з метою економії ресурсів, забезпечення надання публічних послуг у межах власного регіону або ж укладати угоди про кооперацію про співробітництво для замовлення публічних послуг у сусідніх регіонах країни;

- передбачуваність бюджетної політики, тобто все, що стосується механізмів та інструментів сприяння соціально-економічному розвитку регіону та його громад, має бути стабільним, прозорим і передбачуваним. Це завдання лежить на плечах інституцій, установ та суспільних договорів, які гарантують таку бюджетну політику. Це стосується, зокрема, дотацій і трансфертів з центру. Формула розподілу субсидій має бути досить простою, а ручне адміністративне втручання має бути зведене до мінімуму, що зменшує потребу в переговорах щодо змін до законів або нормативних актів.

Щодо третьої складової проектного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади як управлінської технології, то мета застосування інструментарію визначення фінансових результатів діяльності або звітності громад, регіональних об'єднань та територіальних одиниць, який акцентує увагу на звітності, що фокусується на показниках ефективності, то основні інструменти цього напрямку такі [6, 8]:

- алгоритм визначення очікуваних результатів. Йдеться про необхідність забезпечення відносин підзвітності між місцевими та державними органами влади і територіальними громадами для взаєморозуміння та узгодження очікувань. Проблема полягає в тому, що важко визначити, чи є втручання ефективним, коли очікувані результати нечіткі;
- алгоритм визначення вимог до звітності. Важливо зазначити, що вимоги до звітності не можна розглядати у відриві від розуміння того, хто готує звіт, хто надає звіт і що є предметом звіту;
- інструменти оцінки та коригування звіту, тобто це оцінки незалежних третіх сторін використовуються для доповнення оцінок відповідного департаменту органу місцевого самоврядування. Такі оцінки в окремих сферах можуть бути прийняті замість оцінки відповідного департаменту після всебічного узгодження. В якості основи для регулювання визначено необхідність розробки плану регіонального розвитку на основі оцінки ефективності бюджетного процесу певних громад і територіальних одиниць. Цей план має стати основою для визначення потреби в субсидіях та спроможності сплачувати податки. Він також має сприяти забезпеченню гнучкості бюджетного регулювання суб'єктів місцевого самоврядування під час війни та післявоєнної відбудови.

Також, для цього необхідно використовувати альтернативні системи звітності або оцінки та коригувальні інструменти, такі як круглі столи, присвячені оцінці результатів та ефективності бюджетного процесу, із залученням представників громадськості, місцевої влади та профільних центральних органів влади. Використання онлайн-звітності для скорочення термінів подання звітності та зменшення ресурсів, що витрачаються на цей процес.

Стосовно останньої складової проектного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади як методу управління, то метою використання інструментарію правомірності та обумовленості є визначення та впровадження заходів для забезпечення необхідної прийнятності, ефективності та фінансового управління щодо протидії ризикам децентралізації або врахування різних джерел фінансування, таких як [2, 6]:

- постановка цілей та управління ними, орієнтація на результат, бюджетна підтримка та податкові надходження, що сприяють впровадженню ефективних заходів, як основа для відповідного стимулювання та структурування;
- встановлення цільових показників на основі принципу справедливості, тобто встановлення цільових показників грантового фінансування відповідно до потреб громади або інших територіальних одиниць в частині надання публічних послуг, видів послуг та зменшення важливих диспропорцій. А також встановлення рівня податкових надходжень відповідно до спроможності міста їх забезпечити;
- стимули щодо підвищення ефективності, що означає як регіональний менеджмент повинен, перш за все, з'ясувати для себе, яких дій очікують від місцевої влади громади та партнери по бюджетному процесу, і стимулювати такі дії. Концентрація та спеціалізація на основі ефектів місцевого соціально-економічного розвитку. Використання ефекту масштабу, поєднання різних процесів для економії ресурсів, використання ефекту спеціалізації тощо;
- планування з урахуванням можливості внесення змін. Фіскальна децентралізація повинна забезпечувати гнучкість у формуванні бюджету відповідно до поточних цілей та викликів у громаді або регіональній одиниці.

Отже, поширення проектного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади як управлінський процес, який формується під впливом невідкладних потреб національної економіки у дослідженні та управлінні великою кількістю процедур, які забезпечуються певним колом виконавців із реалізації професійних цілей у визначений проміжок часу, оптимізує адміністративне управління, що потребує здійснення чіткого розмежування функцій, відповідальності, збалансування прав і обов'язків структур державної і місцевої

влади, а також громад. Крім того, для ефективної роботи, як свідчить світовий досвід, потрібне розроблення чіткої і прозорої системи звітності, що ґрунтується на інноваційних світових моделях.

Таким чином, поширення проектного підходу, який управляє інструментами моніторингу та контролю за соціально-економічним розвитком громади, є управлінською технологією, що виникла з нагальної потреби в організації та управлінні великою кількістю завдань, що виконуються великою кількістю різних фахівців, яким необхідно виготовити унікальний продукт, що відповідає всім заданим параметрам, у чітко визначені терміни. Це управлінська технологія, розроблена з нагальної потреби в управлінні та оптимізації адміністративного контролю, що вимагає чіткого розмежування функцій, відповідальності та балансу прав й обов'язків структур державної і місцевої влади та територіальної громади, що сприятимуть збільшенню чіткості й прозорості звітності, а також подоланню горизонтальних дисбалансів. Крім того, як свідчить міжнародний досвід, для ефективної роботи необхідна розробка чітких та прозорих систем звітності, заснованих на інноваційних світових моделях.

Висновки

Зрозуміло, що розробка проектного підходу до управління інструментами моніторингу та контролю за соціально-економічним розвитком на рівні громади, регіону та держави потребує об'єктивного визначення кола громадян та громадських груп, які будуть залучені до цього процесу та представлятимуть їх інтереси під час реалізації. Це можна зробити, визначивши групи громад, які є найбільш активними в суспільному житті, а отже, зацікавлені в тому, щоб їхні інтереси були відображені в цьому процесі. Важливо також визначити тих, хто може мати вирішальний вплив на етапах формування та реалізації і надати необхідні ресурси, і саме їх слід залучити до формування партнерства.

Доведено, що ефективність витрачання коштів, краща якість виконання заходів, прозорість витрат, раціональний розподіл ризиків між учасниками проекту, більший вибір фінансування є ключовими аспектами застосування проектного підходу до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади на основі дотримання нормативно-правових та методичних вимог щодо його розроблення. Крім того, як складна відкрита динамічна система зі значними протиріччями між соціальною, економічною та екологічною складовими, розвиток території завжди відбувається за наявності соціально-економічних проблем. Тому управління соціально-економічним розвитком територіальних утворень із застосуванням проектного підходу, який надає інструменти моніторингу та контролю, базується на поєднанні елементів економіки, планування та прогнозування, соціального проектування тощо, а також власне теорії управління.

З метою стабілізації соціально-економічного становища громад, регіонів і держави та подолання соціально-економічних диспропорцій з іншими регіонами було вирішено, що необхідно активно використовувати проектний підхід до управління інструментами моніторингу та контролю за їх соціально-економічним розвитком, відпрацювати методи горизонтального бюджетного вирівнювання на національному рівні та паралельно в межах регіону для моніторингу та

контролю, а також було визначено необхідність зменшення соціально-економічних диспропорцій. Крім того, застосування проектного підходу до забезпечення інструментів моніторингу та контролю передбачає чітке розмежування функцій, відповідальності, збалансування прав та обов'язків національних і місцевих органів влади та громад, а також розробку чіткої та прозорої системи звітності на основі сучасної, інноваційної світової моделі.

Abstract

The analysis of regions in the country indicates problems with development on a resource, organizational, economic and management basis. In order to increase the stability of the economy and the social sphere, to ensure the development of communities, an adequate policy is necessary. In such conditions, one of the tools for solving regional problems is a project approach, because goal-orientedness and the art of directing activity towards its achievement are some of the characteristics of this management. Therefore, a project approach to the formation of tools for monitoring and controlling the socio-economic development of the region is proposed, since it is a management technology aimed at organizing and managing a large number of works performed by a large number of specialists to create a product.

Modern business practice proves that any business that starts without a developed project has a higher level of economic, financial and consumer risks. The conditions for the spread of this tool in the regional management of socio-economic development in Ukraine are factors that can be conventionally divided into two groups: global trends in social and economic development, a change in the paradigm of territory management; approaches in the domestic practice of developing regional and local strategies, investment projects and the experience of implementation of donor projects.

The purpose of the article is to spread the project approach to providing tools for monitoring and controlling the socio-economic development of the region as a management technology that was formed at the time and in the field where there was an urgent need to organize and manage a large number of works performed by a large number of various specialists, which had to be done within a clearly established time and in order to achieve a specific goal - to create a unique product that would meet all the given parameters, because goal orientation and the art of directing activities to achieve it are one of the characteristics of this management.

Список літератури:

1. Боковикова Ю.В. Проектний менеджмент в діяльності органів місцевого самоврядування. Державне будівництво. 2015. № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3iL6KjF>.
2. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Київ: Ві Ен Ей, 2015. 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3у3YGB5>.
3. Дурман О.Л. Використання проектного менеджменту в діяльності органів місцевого самоврядування. Вісник Херсонського національного технічного університету. 2020. № 3 (74). С. 140-147.
4. Кулінська А.В., Ткач К.І. Становлення нової парадигми соціально-економічного розвитку громадянського суспільства. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2022. № 1 (19). С. 43-49.
5. Небрат В.В., Корняка О.В. Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та післявоєнного періоду. Грааль науки. 2022. № 16. С. 31-34.
6. Лендвел М., Винницький Б., Ратейчак Ю. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні. Київ: К.І.С., 2007. 120 с.
7. Полянська А., Запухляк І. Проектна діяльність як інструмент розвитку територіальних громад. Університетські наукові записки. 2021. № 1 (79). С. 160-170.
8. Удод Є.Г. Проектний підхід щодо підсилення спроможності територіальних громад в умовах децентралізації. Аспекти публічного управління. 2015. № 4. С. 6-13. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3ePf2WH>.

References:

1. Bokovykova, Yu.V. (2015). Project management in the activities of local self-government bodies. *Derzhavne budivnytstvo*, 1, 23-28 [in Ukrainian].
2. Vasylenko, G., Parasyuk, I., & Yeremenko, N. (2015). Development planning of territorial communities. Kyiv: Vi En Ej [in Ukrainian].
3. Durman, O. L. (2020). The use of project management in the activities of local self-government bodies. *Visnyk Xersonskogo nacionalnogo texnichnogo universytetu*, 3 (74), 140-147 [in Ukrainian].
4. Kulinska, A.V., & Tkach, K.I. (2022). Formation of a new paradigm of socio-economic development of civil society. *Ekonomichnyi zhurnal Odeskoho politekhnichnoho universytetu*, 1 (19), 43-49 [in Ukrainian].
5. Nebrat, V.V., & Korniyaka, O.V. (2022). Peculiarities of mechanisms of capital formation and investment in Ukraine as a factor of financial risks in the war and post-war period. *Graal nauky*, 16, 31-34 [in Ukrainian].
6. Lendel, M., Vynnyckyj, B., & Ratejchak, Yu. (2007). Monitoring and evaluation of regional development strategies and programs in Ukraine. Kyiv: K.I.S. [in Ukrainian].
7. Polyanska, A., & Zapuxlyak, I. (2021). Project activity as a tool for the development of territorial communities. *Universytetski naukovi zapysky*, 1 (79), 160-170 [in Ukrainian].
8. Udod, Ye.G. (2015). Project approach to strengthening the capacity of territorial communities in conditions of decentralization. *Aspekty publichnogo upravlinnya*, 4, 6-13 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Кулінська А.В. Проектний підхід до управління інструментарієм моніторингу і контролю за соціально-економічним розвитком громади / А.В. Кулінська // *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. – 2024. – № 5 (75). – С. 43-50. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No5/43.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.05.2024.5. DOI: 10.5281/zenodo.14110751.

Reference a Journal Article:

Kulinska A.V. A Project Approach to the Management of Tools for Monitoring and Control of Socio-Economic Development of the Community / A.V. Kulinska // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2024. – № 5 (75). – P. 43-50. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No5/43.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.05.2024.5. DOI: 10.5281/zenodo.14110751.

